

شنیدن صدای

نسل آلفا

مقصود رزم آرا

پژوهشگر آموزشی

اشاره

این روزها اصطلاح نسل آلفا را بیشتر می‌شنویم. از نام‌گذاری این نسل گرفته تا خصوصیات و ویژگی‌های شناختی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی صحبت‌های زیادی به میان آمده است. همان‌طور که می‌دانیم، نسل آلفا به نسلی اطلاق می‌شود که بین سال‌های دهه ۹۰ شمسی (۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ م) متولد شده‌اند. اینکه این نسل «چه کسانی هستند؟ چه ویژگی‌هایی دارند؟ چه انتظاراتی دارند؟ به مدرسه و فرایندهای آن چگونه می‌نگرند؟» سؤال‌هایی هستند که پاسخشان را این بار از زبان نسل آلفا خواهیم شنید. بدین‌منظور، نشست با عنوان «شنیدن صدای نسل آلفا با دانش‌آموزان دبیرستان شهر ارومیه» برگزار شد. در این نشست سؤال‌هایی در خصوص ویژگی‌های نسل آلفا، فضای مدرسه، ویژگی‌های معلمان، والدین و انتظارات مطرح شد. در نهایت پرسش آخر این بود: حرف‌های دلتان به وزیر آموزش و پرورش از زبان نسل آلفا چیست؟

پدران و مادران ما به فناوری دسترسی نداشتند، در حالی که ما به آن عادت کرده‌ایم؛ چه به‌عنوان سرگرمی و چه درسی و... ما نسلی هستیم راحت‌طلب.

وقتی کاری را به ما می‌سپارند، سعی می‌کنیم به بهترین شکل و راحت‌ترین راه ممکن آن را انجام دهیم و زیاد به دردمر نیفتیم. اجتماعی هستیم و همدیگر را درک می‌کنیم. به همین خاطر با همدیگر خیلی راحت ارتباط برقرار می‌کنیم.

هانای بهمنی: فضای مجازی خوبی‌هایی دارد، ولی خب مشکلاتی هم دارد. مثلاً اعتماد به نفس این نسل به خاطر

آنیل عطایی: نسل بعد از دهه ۹۰ تاکنون (از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴)، یعنی همان نسل آلفا، ما هستیم.

اسما نماز زاده: ما نسلی هستیم که نمی‌توانیم بدون گوشی زندگی کنیم.

آنیل عطایی: همه ما این‌شکلی نیستیم. بعضی از ماها اعتماد به نفس بیشتری داریم. اکثر ما در همه شبکه‌های اجتماعی عضو هستیم.

ملیکا رضایت: ما نسلی هستیم که وقتی چشم باز کردیم، با فناوری روبه‌رو شدیم، با آن بزرگ شدیم و این فناوری روز به روز توسعه پیدا می‌کند. نسل قبلی، یعنی

بهتر است که روی این موضوعها تمرکز بشود.
دریا مرادی: برخی تغییرهای ریز و کوچک در بعضی قسمت‌ها می‌توانند اعمال شوند.

آنیل عطایی: مثلاً قسمتی که موضوع را به‌خوبی باز نکرده و از آن قسمت در فعالیتی سؤال پرسیده است؛ در حالی که اول باید آن موضوع را به‌خوبی باز کند.

دریا مرادی: کتاب‌های کشور کانادا را من دیده‌ام. کتاب‌های درسی ما در ایران سخت‌تر و با روش بالاتری بودند، ولی برای آن‌ها ساده‌تر بود. مثلاً ما ضرب را در سوم ابتدایی خواندیم، ولی آن‌ها در پایه پنجم شروع به خواندن آن کردند. مثلاً ما چیزهایی خوانده‌ایم که آن‌ها اصلاً نخوانده‌اند. ما زیاد می‌خوانیم، با عمق کم. آن‌ها کم می‌خوانند، با عمق زیاد.

آنیل عطایی: ما دوست داریم کم بخوانیم، با عمق زیاد.
آوان محمدی: وقتی ما با عمق کم می‌خوانیم خیلی چیزها را یاد نمی‌گیریم. کتاب به ما چیزی را یاد می‌دهد و به عمقش نمی‌رود. ما هم حفظ می‌کنیم و بعداً دیگر یادمان نمی‌ماند. درباره کتاب درسی خارجی‌ها گفته‌های دریا خیلی درست است. چون چیزی که می‌خوانند، یادشان می‌ماند.

آنیل عطایی: این نسل دوست دارد در مدت‌زمان کمتر درس‌ها را یاد بگیرد مثلاً معلم باید یک ساعت تدریس کند بیشتر از این نه.

ملیکا رضایت: فضای مدرسه باید طوری باشد که دانش‌آموز را به درس خواندن علاقه‌مند کند. کتاب‌های ما اکثراً حفظی هستند حتی ریاضی و علوم. دانش‌آموز سال هفتم مطلبی که یاد گرفته اصلاً سال نهم یادش نمی‌ماند. چون حفظ کرده است. مثلاً معلم فیزیک باید شور و شوق در آدم ایجاد کند نه اینکه بیاید فرمول را در تخته بنویسد و برود و بگوید هفته بعد امتحان است. فیزیک درسی است که انسان باید به صورت عملی ببیند و یاد بگیرد. یعنی درسی نیست که حفظ کنیم به همین دلیل بعضی از بچه‌ها علاقه‌ای ندارند فضای مدرسه شدیداً برای دانش‌آموزان استرس‌زاست چه دانش‌آموز خوب باشی چه بد. معلم‌های نسل قدیم زیاد نمی‌توانند اخت بگیرند معلم‌هایی که پنج یا شش سال است که وارد این کار شده‌اند به راحتی با دانش‌آموز ارتباط برقرار می‌کنند. این باعث می‌شود به درس آن معلم علاقه‌مند شویم. معلمی که سفت و سخت است باعث می‌شود که ما از آن درس زده شویم.

آنیل عطایی: معلم باید سخت‌گیر باشد تا ما درس بخوانیم سخت‌گیر نباشد نمی‌خوانیم.

ثنا اسمعیلی: سن معلم پایین‌تر باشد بهتر است.

حدیث قنبری: سن معلم بالاتر باشه بهتره. وقتی

فضای مجازی خیلی کم است. کمال‌گرایی در زیبایی آن‌ها خیلی زیاد است. این نسل بدون پشتکار و هدف است و این نقطه‌ضعف ماست.

فوزان صمدزاده: به نظرم محتوای کتاب‌های درسی باید تغییر کند. مثلاً مطالعات اجتماعی به‌درد نخور است. یا تاریخ درسی است که هر کس خواست در مورد تاریخ کشورش اطلاعات داشته باشد یا علاقه‌ای داشته باشد، می‌تواند آن را بخواند.

هانا بهمنی: ولی من موافق نیستم. هر کس باید تاریخش را بداند و با آن آشنا باشد. درست است که شاید خواندنش لذت‌بخش نباشد، ولی بودنش خوب است.

ملیکا رضایت: در این پایه هر کس باید پیش‌زمینه‌ای داشته باشد. مدرسه باید به روشی علاقه دانش‌آموز را بسنجد؟؟؟؛ حتی اگر استاندارد هم نباشد. بالاخره برای اینکه پیش‌زمینه‌ای باشد برای آینده که آدم از گذشته‌اش بداند و اطلاعات عمومی داشته باشد. ولی درس تاریخ باید در کتاب‌های درسی باشد تا شخص بفهمد که اصلاً به آن علاقه دارد یا نه، و رشته تحصیلی خود را بر آن اساس (علاقه خود) انتخاب کند. دانستن تاریخ مهم است. مثلاً از اشتباه گذشتگان می‌توان درس‌هایی گرفت و دوباره آن‌ها را تکرار نکرد یا مثلاً الگوهای رفتاری پیدا کرد.

کوثر علی‌میرزایی: اکثر کتاب‌های ما یا درباره گذشته صحبت کرده‌اند یا موضوع‌های تخصصی. وقتی وارد جامعه می‌شویم، باید بدانیم چگونه رفتار می‌کنیم و با آن‌ها کنار بیاییم. در بحث مهارت‌های زندگی در کتاب‌های درسی

نیست مهم تدریس معلم و مهارت آن مهمه. معلم در تدریس خود جدی باشد برنامه‌ریزی داشته باشد و در بقیه زمان‌های باقی‌مانده بتونه با بچه‌های ارتباط خوبی داشته باشه و دانش‌آموز علاقه پیدا کند.

نسل آلفا را نمی‌شناسن.

اسما نمازاده: نوع رفتار معلم خیلی تأثیر داره روی یادگیری وقتی اخلاق معلم خوب باشه نمی‌خواهیم زمان بگذره و تمام بشه.

حدیث قنبری: ارتباط معلم با دانش‌آموز خیلی مهمه. ارتباطش خوب باشه علاقه دانش‌آموز هم زیاد می‌شه به درس. معلم نباید دانش‌آموز را در جمع تحقیر کنه. معلم‌ها نسل ما را نمی‌شناسن.

ثنا اسمعیلی: ارتباط معلم با بچه‌ها باید خوب باشه و در کمترین زمان بهترین تدریس را داشته باشند.

ملیکا رضایت: با دوستانم موافق هستم معلم نباید آن قدری سخت‌گیر باشه که دانش‌آموز از درس زده شود و نباید درس را شل بگیره و دانش‌آموز براش مهم نباشد. باید برنامه‌ریزی قبلی داشته باشه تا دانش‌آموز هم این فشار روانی را نداشته باشه که آیا آمادگی کافی برای حضور در امتحان را دارم یا نه. خیلی از معلم‌ها نسل آلفا را نمی‌شناسن.

هانا بهمنی: از مهم‌ترین ویژگی‌های

اخلاقی که معلم باید داشته باشد از نظر رفتار ما بالغ باشه و خودش را درگیر کل‌کل بچه‌ها نکنه. به نظرم این نکته مهمی است و علاقه معلم به کارش خیلی مهمه که باعث می‌شود ۱۰۰ خود را به دانش‌آموز بزاره. معلم که بی‌علاقه باشه کلاسش هم خسته‌کننده می‌شه و بازدهی کلاسش هم خوب نمی‌شه. معلم‌ها ما را می‌شناسن ولی بلد نیستند چطوری درست رفتار کنند. ما باید نگاهی به رفتار خودمان بیندازیم بعضی از رفتارهای ما هم منطقی نیست به انتظاراتی داریم که بی‌جاست.

حدیث قنبری: بهتره معلم صبح اول وقت کمی صحبت کنند بعد درس را شروع کند تا خواب‌آلود نباشیم.

دریا مرادی: معلم با تجربه‌های سالیان سالش ما را می‌شناسد، ولی بلد

کلاس شروع می‌شه معلم با دانش‌آموز یکم حرف بزنه خیلی بهتره. معلمی داشتیم که به کلاس که می‌اومد فوراً می‌گفت کتاب‌ها را باز کنید تدریس کنم جلسه بعد امتحانه بودن اینکه با ما حتی حرف بزنه.

هانا بهمنی: به نظرم سن ملاک نیست مهارت معلم، مهارت ارتباط معلم با بچه‌ها و مهارت تدریس معلم مهمه. ممکن است معلم سنش بالا باشه ولی مهارتی نداشته باشد و بالعکس.

ملیکا رضایت: به نظرم بستگی به تجربه معلم دارد. به معلم می‌تواند جوان باشد و به قدری روی درس تسلط داشته باشد که معلم ۵۰ ساله نتونه همان مبحث را به بچه‌ها برسونه.

کوثر علی میرزایی: اولاً معلم باید جدی باشه اگه موقعیت هم پیش اومد بتونه با بچه‌ها ارتباط برقرار کنه. این باعث می‌شه بچه‌ها درسشان را بخوندند و از لحاظ اخلاقی و رفتاری با معلم خوب باشند.

آنیل عطایی: رفتار معلم باید با ما جدی باشه به موقعش جدی باشند و به موقعش با ما شوخی کنند همه‌چی سر جاش باشه بهتره. از نظر منم سن بالا باشه بهتره. تجربه معلم بیشتر می‌شه و از آن تجربیات می‌توانیم استفاده کنیم. معلم نباید بچه‌ها را تحقیر کند مثلاً معلم

بباید کلاس به دانش‌آموز تو جمع بگه چرا درس نخوندی یا فلان نمره را گرفتی.

دریا مرادی: معلم باید با بچه‌ها خیلی راحت اُخت بگیره و ارتباط برقرار کنه در این حال با بچه‌ها جدی باشه و تدریس خوب کنه بین بچه‌ها فرق نذاره به همه با یک دید نگاه کنه.

فوزان صمدزاده: به نظرم سن

مهم نیست معلم باید سر درسش جدی باشه و شوخی نکنه (اخلاقش مهمه) اخلاقش هم خوب باشه باعث می‌شه ما با علاقه بشینیم سر کلاس و باعث می‌شه گذر زمان را حس نکنیم.

آوان محمدی: معلم باید ارتباط‌گیری خوب داشته باشد و باید بدونه هر نسل چه اخلاقی داره. درسش را جدی بگیره و خوب تدریس کنه تا بچه‌ها هم خوب بخونن، قشنگ بفهمن.

ال‌آی نامدار: به نظرم سن معلم مهم

نیست به درستی رفتار کند.

آنیل عطایی: مؤلفان تصویر را در کتاب درسی بیشتر کنند تا ما مفاهیم را بهتر بفهمیم. موضوع را بازتر کنند و توضیح بدهند.

هانای بهمنی: مؤلفان مطلب را

نسبت به زمانی که ما در اختیار داریم تعیین کنند (بین محتوا و زمان تناسب باشد) حجم کتابها زیادند و ما نمی‌رسیم. درس تفکر می‌تواند به درد بخور باشد، ولی در حالی که الان است، به درد نخور است. در این

درس خیلی خوب است که ما بنشینیم حرف بزنی و ببیندیشیم، تا درس زندگی و این‌ها بیاموزیم. ولی این‌طور نیست. ما چیزی را حفظ می‌کنیم و باید امتحان بدهیم.

ملیکا رضایت: درسی مثل کار

و فناوری نباید به صورت کتابی باشد.

به صورت پروژه بهتر است. خیلی از مدرسه‌ها

برای درس کار و فناوری سؤال می‌دهند و امتحان کتبی می‌گیرند، ولی این درست نیست. اسم

این درس رویش است: کار و فناوری.

مثلاً محتوای کتاب تفکر اصلاً به درد

ما نمی‌خورد. باید بررسی می‌کردند که

بیشترین مشکل دانش‌آموزان چیست

و با توجه به آن‌ها محتوای کتاب

درسی را تغییر می‌دادند (درس‌ها

به روز نیستند و باید به روز شوند). تفکر

در آن‌ها نیست و قدیمی هستند.

هانای بهمنی: در کتاب تفکر در مورد یارانه نوشته

است و اصلاً در دوره ما یارانه‌ای نیست و خبری نیست که دیده باشیم

هانای بهمنی: پدر و مادرهایمان را نمی‌شناسیم و چون

درک متقابل نیست، آن‌ها هم ما را نمی‌شناسند.

ملیکا رضایت: پدر و مادرانمان چشم که باز کردند،

همه چی برنامه‌ریزی شد. آن‌ها با نظم کارها را انجام دادند.

وقتی از دوران مدرسه تعریف می‌کنند، می‌گویند ما جرئت

نداشتیم سر کلاس حرف بزنی و حرکت کنیم. آن‌ها نسل

خودشان را با نسل ما مقایسه می‌کنند.

ملیکا رضایت: ما نسلی به هم ریخته هستیم. ممکن

است در بعضی شرایط نتوانیم خودمان را کنترل کنیم.

اینکه پدر و مادرهایمان ما را با نسل خودشان مقایسه

می‌کنند، برای من آزاردهنده است؛ آن زمان کجا و این

زمان کجا. به همین خاطر است که خیلی‌ها با معلم کل‌کل می‌کنند یا بین خانواده‌ها تنش ایجاد می‌شود. نسل ما رُک است ولی باید مؤدبانه باشد. شاید منظوری نداشته باشیم، ولی حرفی را بی‌ادبانه منتقل کنیم و باعث تنش بیشتر شود!

حدیث قنبری: من یک‌بار در مورد

معلم‌ها به مامانم انتقاد کردم. مامانم گفت

یک بار آن زمان در مورد معلم‌هایمان به پدر و

مادرمان حرف زدیم و آن‌ها ما را کتک زدند.

ما حق نداشتیم اعتراض کنیم. به من

هم گفت تو هم حق نداری اعتراضی

کنی. معلم‌ها حق دارند.

(حرف به وزیر آموزش و پرورش)

کوثر علی میرزایی: خودشان را

جای ما بگذارند.

دریا مرادی: ما را بفهمند و درک کنند.

آنیل عطایی: درس‌های مربوط به

هوش مصنوعی را بیاورند.

هانای بهمنی: یک مجموعه آزادی‌هایی برای

ما در نظر بگیرند. در کنار درس تفریح‌هایی

هم داشته باشیم. بعضی درس‌ها خیلی

خشک و قدیمی هستند. چند درس

اجباری و اختیاری بگذارند.

ملیکا رضایت: مدرسه را طوری

کنند که دانش‌آموز به مدرسه علاقه

داشته باشد. کلاس موسیقی و رقص و

کلاس‌های تخصصی هنری در کشورهای

دیگر وجود دارند که خیلی خوب است. مدرسه

باید جایی باشد که در آن استعداد دانش‌آموزان شکوفا

شود؛ از همه نوع، چه هنری و چه درس‌های تخصصی. در

مدرسه‌های ما این‌طور نیست.

ال‌آی نامدار: نمره برای آن‌ها مهم نباشد. یادگیری

واقعی باعث می‌شود که نمره خوبی هم بگیریم.

هانای بهمنی: تنوع‌طلبی و بیش‌فعالی در نسل ما زیاد

است (بیش‌فعالی فکری).

آوان محمدی: طرف باید به صورت عملی تجربه‌اش را

داشته باشد تا علاقه‌اش را بفهمد. در مدرسه‌های ایران

این امکان وجود ندارد. کار عملی خیلی کم و حفظیات

به شدت زیاد است (۹۰ درصد حفظیات است). دانش‌آموز

باید به صورت عملی و دست‌ورزی بفهمد که علاقه‌اش در

کدام بخش‌ها بیشتر است.

